

INNOWACJA PEDAGOGICZNA

pn.

„Wychować człowieka mądrego

*Wprowadzenie modelu pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej z
zastosowaniem metody tutoringów szkolnych jako profilaktyki
pozytywnej problemów w polskiej szkole”*

Autor innowacji:

Mariusz Budzyński - tutor i trener, autor koncepcji eksperymentalnych szkół ALA Autorskich Liceów Artystycznych i Akademickich

Autorzy adaptacji innowacji do warunków szkoły:

.....
.....

Czas realizacji innowacji

Data rozpoczęcia innowacji:

Data zakończenia innowacji:

Czas trwania innowacji -

Zakres innowacji:

Zmiana dotyczy

.....
.....

Podstawa prawna:

- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. z 2002 r. Nr 56, poz. 506, z późn. zm.).

Wprowadzenie

Istotą niniejszej innowacji pedagogicznej, mającej charakter zmiany metodyczno-organizacyjno – programowej, jest wdrożenie w szkole modelu pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej z zastosowaniem metody tutoringów szkolnych jako profilaktyki pozytywnej problemów w polskiej szkole.

Innowacja została ona opracowana w oparciu o założenia i doświadczenia pedagogiki dialogu oraz tutoringów szkolnych, jako metody edukacji indywidualizowanej, której celem jest skuteczne wspomaganie każdego ucznia w jego indywidualnym rozwoju, niezależnie od uwarunkowań podyktowanych jego predyspozycjami psychofizycznymi.

Model indywidualizowanej pracy z uczniem metodą tutoringów zakłada, że jest to długofalowy proces współpracy nauczyciela - tutora z uczniem, nakierowany na integralny – obejmujący wiedzę, umiejętności i postawy – rozwój podopiecznego.

Istotą tutoringów są indywidualne spotkania, w trakcie których w atmosferze dialogu, szacunku i wzajemnej uwagi, tutor pracuje z podopiecznym, pozwalając mu dogłębnie poznać określony obszar wiedzy, rozwinąć umiejętność samodzielnego jej zdobywania oraz rozwinąć sztukę maksymalnego korzystania z własnych predyspozycji, talentów i zasobów intelektualnych.

Tutoring prowadzi także podopiecznego do mądrości i dojrzałości emocjonalnej oraz społecznej, ponieważ:

- pozwala na dostrzeżenie swych mocnych stron oraz na budowanie prawidłowej, realistycznej samooceny i poczucia własnej wartości,
- budowany jest na wartościach, które podziela cała społeczność szkolna,
- poprzez dialogowe relacje kreuje klimat bezpieczeństwa i współpracy,
- sprzyja twórczemu podejściu do życia i do nauki.

Skuteczności modelu pracy szkoły opartej na tutoringach należy upatrywać w zmianach relacji pomiędzy nauczycielem i uczniem oraz w zakresie opieki szkolnej, i związanych z nią oddziaływań wychowawczych. Zmiana owych relacji i, idące w ślad za nią, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa w szkole, zarówno uczniów jak i nauczycieli, jest warunkiem budowania gotowości ucznia do nauki, a w odniesieniu do nauczycieli, warunkiem ich gotowości do jego wspierania. Dalekosiężnym efektem tej zmiany powinno być

zintegrowanie czterech środowisk: nauczycieli, uczniów, rodziców i pracowników obsługi szkoły we współpracy nad wykonaniem wspólnego zadania „uczenia się” czyli zbudowania w szkole „wspólnoty wzajemnie uczącej się”.

Wdrożenie tak opisanej innowacji pedagogicznej opartej na tutoringach w konsekwencji umożliwi zmianę dotychczasowej organizacji systemu opieki szkolnej poprzez zastąpienie obecnego grupowego „wychowawstwa klasowego” systemem zindywidualizowanym, czyli tutorskim - opartym na relacjach każdego ucznia z osobną ze swym tutorem. W proponowanym modelu w każdej klasie będzie funkcjonował 2 – 3-osobowy zespół tutorów, w ramach którego jeden z nich będzie jednocześnie wypełniał zadania formalne, przypisane do funkcji wychowawcy klasowego.

Opis zasad innowacji

(§§1,2,3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. Nr 56, poz.506 ze zm.))

Wariant podstawowy innowacji : Tutoring wychowawczo – rozwojowy

I. Cele innowacji

1. Cel główny: Wdrożenie modelu pracy zapobiegającej wykluczeniu społecznemu poprzez wczesne rozpoznanie problemów, a w razie potrzeby podjęcie działań przywracających do społeczeństwa i wyprowadzających ucznia z sytuacji kryzysowej z perspektywą na sukces.
2. Cele operacyjne:
 - zbudowanie partnerskiego sojuszu między szkołą i rodzicami – sojuszu, współdziałania nauczyciela-tutora i rodziców otaczających zgodnym wsparciem dziecko (ucznia),
 - indywidualny, zrównoważony rozwój ucznia w oparciu o jego mocne strony,
 - partnerskie relacje w całej społeczności szkolnej oparte na postawie dialogu personalnego, prowadzące do ukształtowania w szkole wspólnoty wzajemnie uczącej się.

II. Organizacja innowacji /założenia i metody pracy/

Przewiduje się następującą ścieżkę realizacji tutoringu wychowawczo-rozwojowego:

1. przydzielenie przez dyrektora szkoły każdej klasie, w której będzie realizowana innowacja, 2-3 nauczycieli-tutorów, którzy będą tworzyć zespół wychowawczy,
2. dokonanie wyboru jednego z nauczycieli – tutorów do pełnienia funkcji wychowawcy, oraz jednoczesnego lidera-koordynatora w/w zespołu wychowawczego,
3. przestrzeganie zasady, że uczniowie mają obowiązek, a ich rodzice powinni uczestniczyć w zajęciach przewidzianych innowacją – tutorialach i spotkaniach,
4. dopuszczenie możliwości procesu ustalania i zmiany tutora zgodnie z opracowaną wewnętrzną procedurą zakładającą, że uczeń, jego rodzice lub tutor mogą wnioskować do lidera– koordynatora o potrzebie zmiany tutora/podopiecznego; zmiana, o której mowa nie może być dokonywana częściej niż raz w semestrze, a procedura jej przeprowadzenia nie powinna trwać dłużej niż 1 tydzień,
5. przyjęcie standardowego czasu indywidualnej, bezpośredniej pracy z uczniem i jego rodzicami w uśrednionym, miesięcznym wymiarze określonym poniżej w pkt. 10,
6. przyjęcie zasady, że współpraca tutora z uczniem ma charakter poufny i funkcjonuje tylko w relacji tutor–uczeń–rodzice; odstępstwo od tej zasady jest możliwe jedynie w przypadkach, gdy uczeń (podopieczny) może wejść w konflikt z prawem lub podejmuje działania ryzykowne, zagrażające zdrowiu lub życiu,
7. przyjęcie założenia, że tutor, wykorzystując odpowiednie narzędzia we współpracy z rodzicami, pomaga uczniowi poznać własne możliwości, planować pracę i wyznaczyć osobistą ścieżkę rozwoju i nie podejmuje się zadań psychologa lub psychoterapeuty.

8. Do zadań **lidera - koordynatora** zespołu wychowawczego, należy:
 - a. prowadzenie dokumentacji z przebiegu nauczania (dziennik lekcyjny klasy, arkusze ocen, wypisywanie świadectw),
 - b. odbywanie spotkań z całą klasą w ramach zajęć z wychowawcą,
 - c. organizowanie spotkań nauczycieli-tutorów danej klasy w ramach koordynowania ich pracy (w zależności od potrzeb),
 - d. koordynowanie procedury ustalenia i zmiany tutora dla całej klasy,
 - e. w odniesieniu do oceny zachowania ustalonej przez tutora z uczniem, dokonywanie jej wpisu w dokumentacji szkolnej.
9. Do zadań **nauczyciela-tutora – członka klasowego zespołu wychowawczego** należy:
 - a. prowadzenie indywidualnej pracy wychowawczej z uczniami i rodzicami,
 - b. kontrolowanie uczestnictwa ucznia w zajęciach i reagowanie na pojawiające się w tym zakresie problemy,
 - c. ustalenie (wypracowanie) wraz z uczniem oceny zachowania,
 - d. sporządzanie we własnym zakresie notatek, uwag oraz spostrzeżeń ze spotkań z uczniem i rodzicami.
10. Ustala się, że czas indywidualnej, bezpośredniej pracy nauczyciela – tutora z uczniem wynosić będzie w uśrednieniu:
 - kl. I – III szkoły podstawowej - od 5 do 15 min. co 2 tygodnie, z rodzicem do 40 min. nie rzadziej niż co 2 miesiące,
 - kl. IV – VIII szkoły podstawowej - od 20 do 35 min. jeden raz w miesiącu, z rodzicami 30 min. co 2 miesiące,
 - we wszystkich klasach liceum, technikum, szkoły zawodowej, w których będzie stosowany ten model tutoringu – 30 min. raz w miesiącu
11. Do zadań tutora w odniesieniu do konkretnego ucznia należy:
 - a. poznanie ucznia, w szczególności jego zainteresowań, predyspozycji i zasobów
 - b. monitorowanie postępów i sytuacji ucznia w ciągu semestru,
 - c. comiesięczne dłuższe spotkanie – tutorial z uczniem,
 - d. cotygodniowe, podtrzymujące relacje, krótkie spotkania z uczniem,
 - e. podsumowanie wraz z uczniem i jego rodzicami poziomu osiągniętych efektów pracy na koniec semestru (roku) z zainspirowaniem ucznia do autorefleksji,
 - f. autorefleksja tutora na koniec semestru wraz z wnioskami do dalszej pracy
 - g. uczestnictwo w spotkaniach klasowego zespołu wychowawczego oraz superwizjach,
 - h. organizowanie indywidualnych spotkań z rodzicami (opiekunami) z udziałem podopiecznych,
 - i. udział w spotkaniach z tutorem-superwizorem.

III. Przewidywane efekty działalności innowacyjnej

Realizacja zadań ujętych w innowacji powinna przynieść:

- w szkole:
 - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa psychicznego uczniów, ich rodziców i nauczycieli;
 - ogólne zmniejszenie poziomu zachowań roszczeniowo-agresywnych;

- u ucznia, wzrost:
 - samodzielności;
 - odpowiedzialności (w tym za proces własnej edukacji);
 - zdolności do podejmowania decyzji;
 - systematyczności, samodyscypliny i umiejętności planowania zajęć;
 - umiejętności wyboru drogi życiowej i budowania planów życiowych;
 - umiejętności realizowania przyjętych planów i pokonywania trudności;
 - umiejętności samodzielnego uczenia się (również wyboru i oceny źródła informacji)
 - samoakceptacji i poczucia własnej wartości;
 - otwartości i życzliwości dla innych oraz wzrost poziomu zaufania;
 - odwagi w formułowaniu i głoszeniu własnych poglądów;
 - umiejętności twórczego, samodzielnego myślenia;
 - tolerancji (akceptacji dla innych zachowań i poglądów);
 - poszanowania dla pracy innych;
 - umiejętności zgodnej współpracy (pracy w grupie);
 - wrażliwości na losy innych i odpowiedzialności z tym związanej.

- u nauczyciela, rozwój i doskonalenie umiejętności:
 - życia w postawie dialogu z zachowaniem szacunku dla człowieczeństwa każdej „spotkanej” osoby, oraz zmianie podstawy autorytetu nauczyciela tj. rezygnacja z autorytetu „nadanego” wynikającego z pełnionej funkcji, na rzecz autorytetu osobowości;
 - nawiązywania, budowania dobrych relacji międzyludzkich;
 - porozumiewanie się bez przemocy;
 - tworzenia strategii (planów) dalekich i bliskich;
 - elastyczności w realizacji planów;
 - poszukiwania rozwiązań w oparciu o analizę przyczyn i skutków;
 - rozwijania postawy współodczuwania;
 - zachowania własnej autentyczności w profesjonalnym realizowaniu zadań;
 - bycia konsekwentnym z zachowaniem elastyczności w sytuacjach, które tego wymagają;
 - dostosowywania wymagań do możliwości ucznia;
 - oddawania, tam gdzie jest to możliwe i uzasadnione inicjatywy, podejmowania decyzji i odpowiedzialności w ręce podopiecznego;
 - nierygorystycznej systematyczności;
 - wyczuwania i stawiania „granic”;
 - pełnienia funkcji rzecznika praw podopiecznego w szkole;
 - wyznaczania odpowiednich granic swojej odpowiedzialności za podopiecznego.

- u rodziców:
 - wzrost zaufania do nauczycieli i szkoły;
 - wzrost gotowości do współpracy ze szkołą w oddziaływaniu wychowawczym i wspierania dziecka w nauce;
 - większe zaangażowanie w życie szkoły;
 - wzrost świadomości pedagogicznej.

Działania podjęte w innowacji powinny doprowadzić do zmiany postawy, opartej na oczekiwaniach i roszczeniach, na wzajemne zrozumienie i współpracę, zarówno w odniesieniu do rodziców, uczniów, jak i nauczycieli i ostateczne zbudowanie wspólnoty „wzajemnie uczących się” siebie i od siebie podmiotów społeczności szkolnej

IV. Ewaluacja

1. Zakładana ewaluacja innowacji będzie przeprowadzona przez profesjonalny zespół badawczy ds. ewaluacji złożony m.in. z pracowników naukowych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, któremu przewodniczyć będzie doświadczona badaczka tutoringu w polskim systemie oświaty.
2. W odniesieniu do wdrażania tutoringu w szkole, ewaluacja będzie skoncentrowana na jego efektywności w kontekście rozwoju określonych kompetencji i postaw uczniów będących w relacji tutorskiej, co oznacza że zostanie opisane oddziaływanie tutoringu na rozwój ucznia w przestrzeni szkolnej, w relacjach społecznych oraz na wzrost jego osobistej dojrzałości.
3. Ewaluacja zakłada również objęcie badaniami tutorów oraz rodziców.
4. Badanie efektywności tutoringu będzie realizowane w dwóch fazach:
 - a. na początku roku szkolnego 2017/18 zostanie dokonana analiza stanu wyjściowego w odniesieniu do klimatu społecznego szkoły, relacji między uczniami, między uczniami i nauczycielami, a także w odniesieniu do samopoczucia uczniów oraz poczucia ich przynależności do szkoły i środowiska lokalnego, jak również postaw nauczycieli-tutorów.
 - b. na koniec roku szkolnego 2017/18 zostanie przeprowadzona analiza stanu po dokonaniu wdrożenia dla dokonania opisu w odniesieniu do efektów oddziaływań tutoringu na badane na początku roku szkolnego zmienne.
5. Narzędzia badawcze, które zostaną wykorzystane w procesie ewaluacji przejdą stosowną naukową procedurę gwarantującą ich rzetelność i trafność.
6. Efektem końcowym ewaluacji będzie raport zawierający wnioski z ewaluacji dedykowany i przekazany szkole realizującej innowację.